

Akredite Olan Bir Hemşirelik Bölümünde Eğitim Alan Öğrencilerin Lisans Eğitiminde Akreditasyona Yönelik Düşünceleri*

Attitudes of Students' Studying in an Accredited Nursing Department towards Accreditation in Undergraduate Education *

Burcu KÜÇÜKKAYA, Hatice KAHYAOĞLU SÜT, Cemile YAZEL YİĞİTBAŞ

ÖZ

Bu çalışmada, akredite olan bir hemşirelik bölümünde eğitim alan öğrencilerin lisans eğitiminde akreditasyona yönelik düşüncelerini incelemek amaçlanmıştır. Kesitsel tipteki bu araştırma, Kasım-Aralık 2019 tarihleri arasında Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde eğitim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf n=488 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından literatür incelenerek oluşturulan "Anket Formu" ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistik ve ki-kare testi kullanılmıştır. Öğrencilerin yaş ortalaması 20,1±1,5 olup %82,2'sinin cinsiyeti kadındır. Öğrencilerin %92,6'sının akreditasyonu duyduğu, akreditasyonu duyanların %84,0'ının okul veya dersten duyduğu, %81,4'ünün akreditasyonu bildiği, akreditasyonu bilenlerin %91,4'ünün hemşirelik bölümünün akredite olduğunu bildiğini ifade ettiği bulunmuştur. Hemşirelik öğrencilerinin %96,9'unun akreditasyonun bir bölümün imajını ve kalitesini olumlu yönde etkilediğini, %96,5'inin akreditasyonun öğrencilerin eğitim deneyimlerini olumlu yönde değiştirmeye katkıda bulunduğunu, %91,8'inin akreditasyonun öğrencilerin iletişim ve problem çözme becerilerini eğitim hayatları boyunca değerlendirmeyi sağladığını düşündüğü belirlenmiştir. Akredite olan hemşirelik bölümü öğrencilerinin çoğu akreditasyona ilişkin bilgiyi okul/dersten öğrenmiştir. Öğrenciler hemşirelik bölümünün akreditasyon gerektiren bir bölüm olduğunu ve akredite olan bir bölümün imajını ve kalitesini olumlu yönde etkilediğini düşünmektedir.

Anahtar Sözcükler: Akreditasyon, Hemşirelik, Lisans Eğitimi, Öğrenci

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine the attitudes of students' studying in an accredited nursing department towards accreditation in undergraduate education. This cross - sectional study was conducted on the first, second, third and fourth grade n = 488 students studying

Küçükkaya B., Kahyaoğlu Süt H., & Yazel Yiğitbaş C., (2021). Akredite olan bir hemşirelik bölümünde eğitim alan öğrencilerin lisans eğitiminde akreditasyona yönelik düşünceleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 11(2), 394-400. <https://doi.org/10.5961/jhes.2021.458>

*Bu çalışma, 03-04 Haziran 2021 tarihinde Edirne'de çevrimiçi olarak düzenlenen 19. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

*This study was presented as a verbal presentation at the 19th National Nursing Students Congress held online on June 03-04, 2021 in Edirne.

Burcu KÜÇÜKKAYA (✉)

ORCID ID: 0000-0002-3421-9794

Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Edirne, Türkiye
Trakya University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Women's Health and Diseases Nursing, Edirne, Turkey
burcukucukkaya1992@gmail.com

Hatice KAHYAOĞLU SÜT

ORCID ID: 0000-0001-8840-6846

Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Edirne, Türkiye
Trakya University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Women's Health and Diseases Nursing, Edirne, Turkey

Cemile Yazel YİĞİTBAŞ

ORCID ID: 0000-0003-2515-5415

Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü 3. Sınıf, Edirne, Türkiye
Trakya University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, 3rd Class, Edirne, Turkey

Geliş Tarihi/Received : 30.03.2021

Kabul Tarihi/Accepted : 06.07.2021

in the Nursing Department of Trakya University Faculty of Health Sciences between November and December 2019. The research data were collected by the “Questionnaire Form” which was prepared by the researchers. Descriptive statistics and chi-square were used in the evaluation of the data. The mean age of the students was 20.1 ± 1.5 and 82.2% were female. The study has found that 92.6% of the students heard accreditation, 84.0% of the students heard at the school or course, 81.4% knew accreditation, 91.4% of those who knew accreditation also knew that the nursing department is accredited. It has been also found that 96.9% of nursing students think that accreditation positively affect the image and quality of a department, 96.5% of them think that accreditation contribute to change the educational experience of students, 91.8% of them think that accreditation helps students’ communication and problem solving skills evaluation. While most nursing department students have heard and know accreditation, most of them have learned it at the school/course. The accredited nursing department students think that the nursing department requires accreditation, and that accreditation has a positive effect on the image and quality of a department.

Keywords: Accreditation, Nursing, Undergraduate Education, Student

GİRİŞ

Ulusal ve uluslararası kapsamda öğrenci sayısının artması ile birlikte öğrenci çeşitliliği artmış ve yükseköğretimde eğitim kalitesinin artması gerekliliği doğmuştur (Bayındır, Efe, & Başer, 2018; Herdman, 2010). Günümüz bilim ve teknolojilerindeki ilerlemelerin insanların yaşamlarında yaptığı değişimle yüksek öğretimin talebi de yükselmiştir (Ard, Beasley, & Nunn-Ellison, 2017; McCarthy et al., 2017).

Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu (WFME) akreditasyonu “bir kurum veya programın belirli standartlara uyduğunu belirleme, eğitimin nitelik gelişimini takip etme, ulusal/uluslararası kapsamda bir mekanizma geliştirerek verilen eğitimi inceleme ve geçerlilik süreci” olarak tanımlamaktadır (World Health Organization, 2013). Akreditasyon, yeni mezunların mevcut halk sağlığı gereksinimlerini karşılamak için gerekli yetkinliklere ve becerilere sahip olmalarını sağlamak amacıyla sağlık meslek eğitimi nüfus sağlığı ihtiyaçları ile uyumlu hâle getiren etkili bir araç olabilir (World Health Organization, 2013). Bunu yaparken, akreditasyon sistemleri ayrıca ulusal sağlık meslek eğitiminde sosyal hesap verebilirliğin güçlendirilmesine yardımcı olabilir (World Health Organization, 2011; Boelen, & Woollard, 2009). Sağlık meslek eğitiminde yenilikçi yaklaşımlar, yükseköğretim de hesap verebilirlik ve kalite güvencesine olan talep artmış, dünya çapında akreditasyona daha güçlü bir odaklanmaya katkıda bulunmuştur (Frenk et al., 2010). Bununla birlikte, dünyadaki ülkelerin yarısından azı güvenilir ve şeffaf olan kapsamlı bir akreditasyon sistemine sahiptir. Çoğu, programların ve okulların gözden geçirilmediği veya gözden geçirilme işlemlerinin geçici olarak yapıldığı sistemlere sahiptir (Uys, & Coetzee, 2013).

Uluslararası bağlamda akreditasyonun gelişimi ulusal kapsamdan daha önce başlamıştır. DSÖ, 2013 yılında sağlık meslek eğitimi ve öğretiminin dönüştürülmesi ve ölçeklendirilmesi için kılavuzlar yayınlamıştır (McCarthy et al., 2017; World Health Organization, 2013). Kılavuzlar, sağlık çalışanlarının sayısını, kalitesini ve ilgi düzeyini artırmak için bir vizyon ortaya koymakta ve hizmet ettikleri toplulukların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde donatılmış sağlık meslek mezunlarının nasıl eğitileceği konusunda öneriler sunmaktadır (World Health Organization, 2013). Akreditasyon süreci, mevzuatla desteklenen ve bağımsız olarak yürütülen, standartlara dayalı olarak, şeffaf yürütülmeli

ve süreç periyodik olarak değerlendirilmelidir. DSÖ’ye göre başarılı bir akreditasyon, insan, malzeme ve finansal kaynakların yanı sıra sistemin de periyodik olarak değerlendirilmesini gerektirir. (McCarthy et al., 2017; Uys, & Coetzee, 2013). Ulusal akreditasyon uygulamalarını etkin bir şekilde izlemek için DSÖ, akreditasyon kuruluşları veya sağlık meslek konseyleri, işverenler ve sağlık meslek eğitimi kurumları gibi profesyonel düzenleyici kurumlar tarafından veri toplanmasını önermektedir (World Health Organization, 2013).

Uluslararası Tıp Enstitüsü (Institute of Medicine-IOM), 1972’de “Sağlık Ekibi Eğitimi” başlıklı bir rapor yayınlamış olup, bu raporda “disiplinlerarası eğitime katılma zorunluluğunun tanınmasının önemi” ve “sağlık hizmeti veren ekipler için disiplinlerarası eğitimin devlete ve profesyonel desteğe ihtiyacı” vurgulanmıştır (Zorek, & Raehl, 2013; AbdelWareth et al., 2018; Inomata et al., 2018). Ayrıca Lisansüstü Tıp Eğitimi Akreditasyon Konseyi (Accreditation Council for Graduate Medical Education-ACGME), çeşitli alanlarda akreditasyon sürecinde olan eğitim programları için müfredat, eğitim amaçları ve hedefleri, öğretme ve denetleme, sağlam bir değerlendirme sistemi, öğrenme fırsatları gibi alanlarda kalitenin iyileştirilmesine vurgu yapmaktadır. Kalite ve hasta güvenliği ile meslekler arası ekip çalışmalarına daha fazla odaklanılması gerektiği de belirtilmiştir (Holt, Miller, Byrne, & Day, 2019).

Türk Akreditasyon Kurumu’nun (TÜRKAK) tanımına göre; “Akreditasyon; uygunluk değerlendirme kuruluşlarınca gerçekleştirilen çalışmaların sonucunda düzenledikleri uygunluk teyit belgesinin güvenilirliğini ve geçerliliğini desteklemek amacıyla oluşturulmuş bir kalite alt yapısıdır.” (Şenol, Sevgili, Kekeç, Orhan, & Sevinç, 2018). Yükseköğretimde gerçekleştirilen akreditasyonun amacı, yükseköğretimde bulunan bütün kurumların verdiği eğitimin kabul edilebilir seviyede kalite düzeyine ulaşabildiğini kanıtlamaktır. Türkiye’de bu konuda hizmet veren dernekler arasında; “Türkiye Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK)” ve “Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (HEPDAK)” bulunmaktadır (HEPDAK, 2013).

Bu bağlamda, HEPDAK tarafından akredite edilmiş bir okulun öğrencilerinde, akreditasyonun yaratmış olduğu değişim ve dönüşüm önemli bir yere sahiptir. Akredite olmuş hemşirelik bölümü öğrencilerinin akreditasyon sürecine ilişkin düşünceleri akreditasyonun devamı açısından değerlidir. Bu çalışmada,

akredite olan bir hemşirelik bölümünde eğitim alan öğrencilerin lisans eğitiminde akreditasyona yönelik düşüncelerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu araştırma kesitsel tipte yapılmıştır.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma, Kasım-Aralık 2019 tarihleri arasında Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde eğitim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrenciler üzerinde yürütülmüştür.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, belirlenen tarihlerde Hemşirelik Bölümü'nde eğitim alan 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin tümü oluşturmuştur. Örneklem sayısı hesaplanmadan, araştırmaya katılmaya gönüllü n=488 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir.

Veri Toplama Aracı: Araştırmada "Anket Formu" kullanılmıştır.

Anket Formu: Araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulmuş olup, üniversite öğrencilerinin kişisel özelliklerini içeren 8 soru, akreditasyon ile ilgili bilgi durumlarını içeren 26 soru olmak üzere toplam 36 sorudan oluşmaktadır (Bayındır, Efe, & Başer, 2018; Şenol, Sevgili, Kekeç, Orhan, & Sevinç, 2018; Us, & Yardan, 2016; Öztürk, Keleş, & Gök, 2019).

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın etik uygunluğu için çalışmanın yürütüleceği üniversitenin bilimsel araştırmalar etik kurulundan BAEK 2019/113 nolu etik onay ve verilerin toplanması için aynı üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölüm Başkanlığı'ndan yazılı izin ve çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden sözlü onamları alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Veri toplanmasına başlanmadan önce katılımcılara çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin anket formunu doldurmaları yaklaşık 15 dk. sürmüştür.

Verilerin Analizi

Çalışmanın verileri değerlendirilirken, tanımlayıcı istatistikler (ortalama \pm standart sapma ile kategorik sonuçları ise sayı (n) ve yüzde (%)) kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım durumlarına Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS 23,0 paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık sınırı değeri $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Hemşirelik öğrencilerinin kişisel özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması $20,1 \pm 1,5$,

Tablo 1: Hemşirelik Öğrencilerinin Kişisel Özellikleri (n=488)

Yaş (Ort \pm SS)	20,1 \pm 1,5		
	n	%	
Cinsiyet	Kadın	401	82,2
	Erkek	87	17,8
Sınıf	1.	118	24,2
	2.	135	27,7
	3.	136	27,9
	4.	99	20,3
Mezun Olunan Lise	Düz Lise	39	8,0
	Anadolu Lisesi	313	64,1
	Meslek Lisesi	61	12,5
	Diğer	75	15,4
Gelir Düzeyi	Gelir giderden az	80	16,4
	Gelir gidere eşit	350	71,7
	Gelir giderden fazla	58	11,9
Aile Tipi	Çekirdek Aile	423	86,7
	Geniş Aile	65	13,3
Yaşamının Çoğunu Geçirdiği Yer	Köy	61	12,5
	İlçe	136	27,9
	Şehir	259	53,1
	Yurtdışı	30	6,1
	Diğer	2	0,4
Öğrenci Hemşireler Derneği'ne üyelik durumu	Evet	90	18,4
	Hayır	398	81,6

%82,2'sinin kadın, %27,9'unun 3. sınıf, %64,1'inin Anadolu Lisesi Mezunu, %71,7'sinin geliri giderine eşit, %86,7'sinin çekirdek aile, %53,1'inin yaşamının çoğunu şehirde geçirdiği ve %18,4'ünün Öğrenci Hemşireler Derneği'ne üye olduğu bulunmuştur.

Hemşirelik öğrencilerinin akreditasyon ile ilgili bilgi durumları Tablo 2'de gösterilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin %81,4'ünün akreditasyonu bildiği, akreditasyonu bilenlerin %75,6'sının okul/derslerde bilgi aldığı, %91,4'ünün hemşirelik bölümünün akredite olduğunu, %95,5'inin hemşirelik bölümünün vizyon ve misyonu bulunduğunu, %92,8'inin hemşirelik bölümünün akreditasyon kapsamında komisyonların ve birimlerin bulunduğunu bildiği, hemşirelik bölümünün akreditasyon kapsamında komisyonların ve birimlerin bulunduğunu bilenlerin %76,2'sinin en çok Ölçme ve Değerlendirme Komisyonunu bildiği bulunmuştur.

Hemşirelik öğrencilerinin akreditasyon ile ilgili düşünceleri Tablo 3'te gösterilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin %95,9'unun hemşirelik bölümünün akreditasyon gerektiren bir bölüm olduğunu düşündüğü, %93,6'sının akreditasyonun hemşirenin etkili iletişim, problem çözme ve araştırma becerilerine sahip olmasını sağladığını, %73,6'sının akreditasyonun mezuniyet sonrası kullanılan standartlara uygun yerlerde çalışma imkânı sağladığını, %88,1'inin akreditasyonun risklerin yönetilmesi ve azaltılması olduğunu, %76,0'ının akreditasyonun iş bulmaya etkisi olduğunu, %96,9'unun akreditasyonun bir bölümün imajını ve kalitesini olumlu yönde etkilediğini, %96,5'inin akreditasyonun öğrencilerin eğitim deneyimlerini olumlu yönde değiştirmeye

katkıda bulunduğunu, %91,8'inin akreditasyonun öğrencilerin iletişim ve problem çözme becerilerini eğitim hayatları boyunca değerlendirmeyi sağladığını, %76,2'sinin akreditasyonun hemşirelik bölümü üyelerinde kuruma ait olma duygusunu uyandırdığı, %93,0'ının akreditasyonun eğitim, yönlendirme, denetim, kıyaslama gibi fonksiyonlara sahip olmasının öngörüldüğünü, %95,5'inin akreditasyonun öğrencilerin öğrenme kalitesine katkısının bulunduğunu, %90,2'sinin akreditasyonun mezun öğrencilerin daha iyi iş fırsatları elde etmesine olanak sağladığını, %94,5'inin akreditasyonun gerekliliklerini yerine getirmek amacıyla fakültenin fiziksel yapısını ve iş akışının bilinmesi gerektiğini, %66,6'sının akreditasyonun zaman alıcı bir iş olduğunu, %97,3'ünün akreditasyonun hemşirelik disiplininin sürekli gelişim içinde olmasını sağladığını, %93,9'unun akreditasyonun okulun akranları arasında ve toplumda tanınmasını sağladığını, %79,3'ünün akreditasyon standartlarının optimal ve uygulanabilir olduğunu, %93,6'sının akreditasyonun hemşirelik bölümünden mezunlar ile aktif iletişimi ve etkileşimi artırdığını düşündüğünü belirtmiştir.

TARTIŞMA

Hemşirelik eğitiminde akreditasyon; sürekli olarak öz değerlendirme yaparak, planlama süreçlerini ve belirlenen eksikleri sürekli iyileştirme yoluyla var olan eğitimin kalitesinin devamlı olmasına imkân sağlamaktadır. Akreditasyon süreci, eğitimde kaliteyi güvence altına alarak daha iyi eğitim verilmesini, personelin kendini geliştirmesini, öğrencilerin kaliteli eğitim alarak daha iyi hasta bakımı vermelerini ve değerlerini geliştirmelerini sağlar (Delva et al., 2019; Ko, & Yu, 2019). Bu çalışmada

Tablo 2: Hemşirelik Öğrencilerinin Akreditasyon İle İlgili Bilgi Durumları (n=488)

		n	%
Akreditasyonu bilme durumu	Evet	397	81,4
	Hayır	91	18,6
Akreditasyonu biliyor ise bilgi kaynağı*	Televizyon	5	1,0
	Gazete, dergi	2	0,4
	İnternet	29	5,9
	Okul/ders	369	75,6
	Diğer	83	17,0
Hemşirelik bölümünün akredite olduğunu bilme durumu	Evet	446	91,4
	Hayır	42	8,6
Hemşirelik bölümünün vizyon ve misyonu bulunma durumu	Evet	466	95,5
	Hayır	22	4,5
Hemşirelik bölümünün akreditasyon kapsamında komisyonların ve birimlerin bulunma durumu	Evet	453	92,8
	Hayır	35	7,2
Hemşirelik bölümünün akreditasyon kapsamında komisyonları ve birimleri bulunmakta ise isimleri*	Ölçme Değerlendirme Komisyonu	372	76,2
	Müfredat ve Eğitim Komisyonu	272	55,7
	Sürekli İyileştirme Komisyonu	273	55,9
	Risk Değerlendirme Komisyonu	279	57,2
	Yatay-Dikey Geçiş ve İntibak Komisyonu	186	38,1
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Birimi	311	63,7
	Kariyer Planlama Birimi	359	73,6
	Sosyo-Kültürel ve Eğitsel Faaliyetler İzleme Birimi	185	37,9
	Mezun İzleme Birimi	288	59,0

* Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

ülkemizde sayısı oldukça az olan, “hemşirelik lisans programı eğitimde akreditasyon onayı almış” bir bölüm öğrencilerinin lisans eğitiminde akreditasyona yönelik düşüncelerini incelemek amacıyla yürütülmüştür.

Çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin çoğunun akreditasyonu bildiği, hemşirelik bölümünün akredite olduğunu, akreditasyon kapsamında komisyonların ve birimlerin bulunduğunu bildiği bulunmuştur (Tablo 2). Şenol ve ark.’nın (2018) öğrencilerin

hemşirelik eğitiminde akreditasyon konusundaki görüşlerini inceledikleri çalışmada, öğrencilerin %96,3’ünün akreditasyonu duyduğunu belirlemiştir. Çalışma bulguları ile literatürde bulunan çalışmanın sonuçları birbirine benzerlik göstermiş olup hemşirelik öğrencileri akreditasyonu duymaktadır. Ayrıca ulusal ve uluslararası literatür taramasında, öğrencilerin hemşirelik eğitiminde akreditasyona ilişkin görüşlerini inceleyen başka bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Çalışma bulgularımız ulusal ve uluslararası literatürü destekleyecektir.

Tablo 3: Hemşirelik Öğrencilerinin Akreditasyon İle İlgili Düşünceleri (n=488)

		n	%
Hemşirelik bölümü akreditasyon gerektiren bir bölümdür	Evet	468	95,9
	Hayır	20	4,1
Akreditasyon hemşirenin etkili iletişim, problem çözme ve araştırma becerilerine sahip olmasını sağlar	Evet	457	93,6
	Hayır	31	6,4
Akreditasyon mezuniyet sonrası kullanılan standartlara uygun yerlerde çalışma imkânı sağlamaz	Evet	129	26,4
	Hayır	359	73,6
Akreditasyon risklerin yönetilmesi ve azaltılmasıdır	Evet	430	88,1
	Hayır	58	11,9
Akreditasyonun iş bulmaya etkisi yoktur	Evet	117	24,0
	Hayır	371	76,0
Akreditasyon bir bölümün imajını ve kalitesini olumlu yönde etkiler	Evet	473	96,9
	Hayır	15	3,1
Akreditasyon öğrencilerin eğitim deneyimlerini olumlu yönde değiştirmeye katkıda bulunur	Evet	471	96,5
	Hayır	17	3,5
Akreditasyon öğrencilerin iletişim ve problem çözme becerilerini eğitim hayatları boyunca değerlendirmeyi sağlar	Evet	448	91,8
	Hayır	40	8,2
Akreditasyon hemşirelik bölümü üyelerinde kuruma ait olma duygusu uyandırmaz	Evet	116	23,8
	Hayır	372	76,2
Akreditasyonun eğitim, yönlendirme, denetim, kıyaslama gibi fonksiyonlara sahip olması öngörülür	Evet	454	93,0
	Hayır	34	7,0
Akreditasyonun öğrencilerin öğrenme kalitesine katkısı bulunur	Evet	466	95,5
	Hayır	22	4,5
Akreditasyon mezun öğrencilerin daha iyi iş fırsatları elde etmesine olanak sağlar	Evet	440	90,2
	Hayır	48	9,8
Akreditasyonun gerekliliklerini yerine getirmek amacıyla fakültenin fiziksel yapısı ve iş akışı bilinir	Evet	461	94,5
	Hayır	27	5,5
Akreditasyon zaman alıcı bir iş değildir	Evet	163	33,4
	Hayır	325	66,6
Akreditasyon hemşirelik disiplininin sürekli gelişim içinde olmasını sağlar	Evet	475	97,3
	Hayır	13	2,7
Akreditasyon okulun akranları arasında ve toplumda tanınmasını sağlar	Evet	458	93,9
	Hayır	30	6,1
Akreditasyon standartları optimal ve uygulanabilir değildir	Evet	101	20,7
	Hayır	387	79,3
Akreditasyon, hemşirelik bölümünden mezun olan hemşirelerimizle aktif iletişimi ve etkileşimi artırır	Evet	457	93,6
	Hayır	31	6,4

Akreditasyon bir hemşirelik programına ve akredite olan hemşirelik programının mezunlarına çeşitli faydalar sağlar. İlk fayda, akreditasyonun hemşirelik programının nitelikli ve bağımsız bir akran grubu tarafından değerlendirildiğini ve periyodik olarak yeniden değerlendirildiğini kabul etmesidir (Ard, Beasley, & Nunn-Ellison, 2017). İkinci fayda, akreditasyonun lisans veya sertifikasyon için giriş kapısı olmasıdır. Bazı ülkelerde/eyaletlerde, mezunlar akredite bir programdan mezun olmadan lisans sınavına giremezler. Ayrıca, ileri uygulama hemşireliği programlarından mezun olanlar, akredite bir hemşirelik programından mezun olmadan ulusal bir sertifika sınavına giremezler (Ard, Farmer, Beasley, & Nunn-Ellison, 2019; Beasley, Farmer, Nunn-Ellison, & Ard, 2019).

Akredite edilmiş bir eğitim programından mezun olma, bireyleri mesleki ve eğitimsel alanda hareketliliğe teşvik eder. Örneğin, akreditasyon, mezunlara alanlarında uzmanlaşma, sertifika sahibi olma gibi profesyonel hareketlilik sağlar. Çünkü bazı sağlık kuruluşları, eğitim hareketliliğinde lisansüstü programlara başvurmada sadece akredite bir hemşirelik programından başka bir hemşirelik programına transfer olan mezunları tercih eder. Akreditasyon hemşirelik programının kendisine de fayda sağlar (Ard, Beasley, & Nunn-Ellison, 2017; Ard, Farmer, Beasley, & Nunn-Ellison, 2019; Beasley, Farmer, Nunn-Ellison, & Ard, 2019; Moxley, & Waller, 2019). ACEN dört aşamalı hakem akreditasyon süreci, hemşirelik fakültesine gelişmesi gereken alanları belirlemede yardımcı olur ve devam eden bir özdenetim süreci için teşvik eder (Accreditation Commission for Education in Nursing, 2018). Akreditasyon, mezunlara verilen eğitimsel ve mesleki hareketlilik göz önüne alındığında öğrencilerin işe alımına ve elde tutulmasına yardımcı olabilir. Akreditasyonun bir diğer yararı da öğrenci sonuçlarıyla ilgilidir. Akredite olmuş hemşirelik programları genel olarak tüm program türleri için ulusal ortalamadan daha yüksek lisans/sertifika sınavı geçiş oranlarına sahiptir. Akredite olan hemşirelik programlarından mezun hemşireler, genellikle akredite olmayan hemşirelik programlarından daha yüksek ortalamalarla okulu bitirme, daha fazla yüksek lisans/sertifika sınavlarına girme oranlarına sahiptir (Ard, Farmer, Beasley, & Nunn-Ellison, 2019; Beasley, Farmer, Nunn-Ellison, & Ard, 2019; Moxley, & Waller, 2019).

Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin çoğunun akreditasyon sürecine, akreditasyonun gerekleri ve getirdiklerine ilişkin düşüncelerinin olumlu olduğu belirlenmiştir (Tablo 3). Oraison ve ark.'nın (2019) lisansüstü özellikler, akreditasyon gereklilikleri ve endüstri istihdam edilebilirlik kriterleri arasındaki uyumu inceledikleri çalışmada, hemşirelik alanında Avustralya'da eğitim veren bir üniversitenin lisansüstü özelliklerinin akredite olmuş hemşirelik eğitim standartlarıyla uyduğu, akredite olan bir eğitim kurumundan mezun olan hemşirelerin iş bulmasının daha fazla ve iletişim özelliklerinin daha etkin olduğu belirtilmiştir. Çalışmamıza benzer Şenol ve ark.'nın (2018)'nin yaptığı çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin yarıya yakını ya da fazlasının akreditasyon süreci, akreditasyonun gerekleri ve getirdiklerine ilişkin düşüncelerinin olumlu yönde olduğu saptanmıştır. Şenol ve ark. (2018) yaptığı çalışmada öğrencilerin

akreditasyonun gereklerine ve getirdiklerine yönelik düşüncelerinin çalışmamız sonuçlarına göre daha az oranda onaylar tarzda olduğu belirlenmiştir. Ancak hemşirelik öğrencilerinin eğitimde akreditasyon hakkında olumlu görüşlerinin, eğitim aldıkları hemşirelik fakültesi ve/veya bölümünün akreditasyon sürecinin etkin devam etmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Çalışmada, akredite olan hemşirelik bölümü öğrencilerinin büyük çoğunluğunun akreditasyonu bildiği, bilenlerin çoğunun okul/derste bilgi aldığı, hemşirelik bölümünün akreditasyon gerektiren bir bölüm olduğunu düşündüğü, akreditasyonun bir bölümün imajını ve kalitesini olumlu yönde etkilediğini ve akreditasyonun okulun akranları arasında ve toplumda tanınmasını sağladığını düşündüğü belirlenmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda; ulusal bağlamda eğitim veren ve akreditasyon aşamasında olmayan hemşirelik fakülte ve/veya bölümlerinin akreditasyon hakkında bilgilendirilerek akreditasyonunun öneminin kavratılması, hemşirelik öğrencilerine akreditasyon ve önemi hakkında seminerler verilmesi, hemşirelik eğitiminde akreditasyonun önemi ve gerekliliğini belirten ulusal ve/veya uluslararası çalışmaların yapılarak literatürün bu konuda desteklenmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- AbdelWareth, L. O., Pallinalakam, F., Ibrahim, F., Anderson, P., Liaqat, M., Palmer, B., Harris, J., Bashir, S., Alatom, A., Algora, M., Alduaij, A., & Mirza, I. (2018). Fast track to accreditation: an implementation review of College of American Pathologists and International Organization for Standardization 15189 Accreditation. *Arch Pathol Lab Med*, 142(9), 1047–1053. doi:10.5858/arpa.2016-0567-RA.
- Accreditation Commission for Education in Nursing. (2018). Mission, Purpose, Goals. Retrieved from <http://www.acenursing.org/>(2018)
- Ard, N., Beasley, S., & Nunn-Ellison, K. (2017). Quality education through accreditation. *Teaching and Learning in Nursing*, 12(2), 85–87. doi:10.1016/j.teln.2017.01.007.
- Ard, N., Farmer, S., Beasley, S. F., & Nunn-Ellison, K. (2019). Using the ACEN in curriculum development. *Teaching and Learning in Nursing*, 14(2), 3–7. doi:10.1016/j.teln.2018.10.001.
- Bayındır, S. K., Efe, Y. S., & Başer, M. (2018). Hemşirelik eğitiminde akreditasyon. *Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(1), 17–23.
- Beasley, S. F., Farmer, S., Nunn-Ellison, K., & Ard, N. (2019). International Nursing Program Accreditation. *International Journal of Nursing Education Scholarship*, 16(1), 1–8. doi:10.1515/ijnes-2019-0075.
- Boelen, C. & Woollard, B. (2009). Social accountability and accreditation: a new frontier for educational institutions. *Medical Education*, 43(9), 887–894. doi:10.1111/j.1365-2923.2009.03413.x.
- Delva, S., Nkimbeng, M., Chow, S., Renda, S., Han, H. R., & D'Aoust, R. (2019). Views of regulatory authorities on standards to assure quality in online nursing education. *Nursing Outlook*, 67(6), 747–759. doi:10.1016/j.outlook.2019.06.011.

- Frenk, J., Chen, L., Bhutta, Z. A., Cohen, J., Crisp, N., Evans, T., & et al. (2010). Health professionals for a new century: transforming education to strengthen health systems in an interdependent world. *Lancet*, 376(9756), 1923–1958. doi:10.1016/S0140-6736(10)61854-5.
- Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği. (2013). Amaç ve Faaliyetler. Retrieved from <http://www.hepdak.org.tr/hemşirelik-kalite-akreditasyon-hepdakamac.html>
- Herdman, E. A. & Sepit, D. (2010). Accreditation process. *Journal of Education and Research in Nursing*, 7(2), 3-4.
- Holt, K. D., Miller, R. S., Byrne, L. M., & Day, S. H. (2019). The positive effects of accreditation on graduate medical education programs in Singapore. *Journal of Graduate Medical Education*, 11(4), 213-217. doi:10.4300/JGME-D-19-00429.
- Inomata, T., Mizuno, J., Iwagami, M., Kawasaki, S., Shimada, A., Inada, E., et al. (2018). The impact of Joint Commission International accreditation on time periods in the operating room: a retrospective observational study. *PLoS One*, 13(9), e0204301. doi:10.1371/journal.pone.0204301.
- Ko, Y. & Yu, S. (2019). Core nursing competency assessment tool for graduates of outcome-based nursing education in South Korea: A validation study. *Japan Journal of Nursing Science*, 16(2), 155-171. doi:10.1111/jjns.12223.
- McCarthy, C. F., Gross, J. M., Verani, A. R., Nkowane, A. M., Wheeler, E. L., Lipato, T. J. & Kelley, M. A. (2017). Cross-sectional description of nursing and midwifery pre-service education accreditation in east, central, and southern Africa in 2013. *Human Resources for Health*, 15(1), 48. doi:10.1186/s12960-017-0224-1.
- Moxley, E. & Waller, M. (2019). Alternative Strategies for Providing Clinical Experiences in a Family Nursing Course. *Teaching and Learning in Nursing*, 14(3), 173-178. doi:10.1016/j.teln.2019.02.005.
- Oraison, H., Konjarski, L., & Howe, S. (2019). Does university prepare students for employment?: Alignment between graduate attributes, accreditation requirements and industry employability criteria. *Journal of Teaching and Learning for Graduate Employability*, 10(1), 173-194.
- Öztürk, Z., Keleş, H., & Gök, G. (2019). Akreditasyon belgesine sahip olmayan bir üniversite hastanesi personelinin akreditasyonun faydalarına ilişkin görüşleri. III. Uluslararası Battalgazi Multidisipliner Çalışmalar Kongresi.
- Şenol, S., Sevgili, S. A., Kekeç, H. B., Orhan, A., & Sevinç, L. (2018). Öğrencilerin Hemşirelik Eğitiminde Akreditasyon Konusundaki Görüşleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 34(3), 1-13.
- Us, N. C. & Yordan, E.D. (2016). Hastane çalışanlarına göre hastane cerrahi ve dahili polikliniklerinin JCI akreditasyon standartlarına uygunluğunun değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 7(16), 100-129.
- Uys, L. & Coetzee, L. (2015). Transforming and scaling up health professional education and training: policy brief on accreditation of institutions for health professional education. 2013. Retrieved from http://whoeducationguidelines.org/sites/default/files/uploads/whoeduguidelines_PolicyBrief_Accreditation.pdf.
- World Health Organization, Transformative scale up of health professional education: an effort to increase the numbers of health professionals and to strengthen their impact on population health. 2011. Retrieved from http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/70573/1/WHO_HSS_HRH_HEP2011.01_eng.pdf.
- World Health Organization, Transforming and scaling up health professionals education and training: World Health Organization guidelines; 2013. Retrieved from http://whoeducationguidelines.org/sites/default/files/uploads/WHO_EduGuidelines_20131202_high_print.pdf.
- Zorek, J. & Raehl, C. (2013). Interprofessional education accreditation standards in the USA: a comparative analysis. *Journal of Interprofessional Care*, 27(2), 123-130. doi:10.3109/13561820.2012.718295.